

מראי מקומות- בבא בתרא פ"ו

ברורה דכלים של מוכר ברשות לוקח לא קנה. וכ' דאולי כיון דלא אפשרטא ומספק לא קנה, כ' דלא קנה כאילו אפשרטא [וק"ק, דא"כ י"ל דכל הדין כן, דספק הוא ומשור"ה כ' הפוסקים דלא קנה, וצ"ע].

(ג) **התם דא"ל זיל קני- פי' הרא"ש (ט"ו),** דהיינו שהקנה לו מקומו דהשתא הוי כליו של לוקח ברשות לוקח. וכי תימא, א"כ מהו החידוש דמהני, הא ודאי כליו של לוקח מהני ברשות לוקח. ותי' דהא קמ"ל דלא תימא שלא יועיל שאלת המקום בלא מעשה קנין, וכמו בכל מקום דשואל או שוכר מקום, דצריך מעשה קנין, "קמ"ל דדבור מהני הכא, דודאי לענין שיקנה לו המקום בלא כליו כהוא עובדא דר"ג (על הספינה) בעי קניית מקום, אבל לענין קניית הכלי, בדבור בעלמא שנתן לו רשות להניח שם כליו, מהני".

(ד) **ושאין להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה-** כ' הרשב"ם, וכ"ש בהגבהה, דהגבהה קונה בכל מקום ובכל דבר, דמשהגביהה הניחה ברשותו. ולכאור' מלשון הרשב"ם משמע כמש"כ הסמ"ע (חור"מ קצ"ז, ג') בביאור קנין הגבהה, ד"במה שמגביהו בידו מביאו אותו לרשותו, דכל מה שהוא ביד האדם הרי הוא כאילו מונח בביתו". וכ' ע"ז הקצות (שם, א') דנראה דאפי' היכא שאינו מגביהו בידו ממש, אלא מוגבה מכחו, דהיינו כשהוגבה מכחו דרך עלי', נמי חשיב הגבהה, אפי' אינו בידו כלל, ומהני אף ברה"ר, ואין לחלק בין הגבהה בידו ובין הגבהה מכחו. וע"ע **בחכמת שלמה** שם, דכ' דלכאור' לפי הסמ"ע י"ל דלא מהני הגבהה ברה"ר אלא בידו, אבל הגבהה מכחו לא יהי' עדיף ממשיכה וכו', דלא מהני אלא בסימטא [ויש לע' קצת איך מהני בסימטא, אם גדר של סימטא הוא דמושכו מרשות חבירו לרשותו, איך שייך זה בהגבהה, וי"ל], אולם כ' דמוכח באיזה דוכתי דמהני הוגבהה מכחו גם ברשות מוכר, ואם מהני ברשות מוכר, מסתבר דמהני גם ברה"ר, וכדברי הקצות, דלא כהסמ"ע.

(ה) **והרי כיס דבר הגבהה הוא ואפי' הכי קני במשיכה-** פי' הרשב"ם, דהיינו אי לאו איסור דשבת, הי' קונה במשיכה במה שמגרר ויוצא

(א) **ומדכליו דמוכר ברשות מוכר לא קנה, כליו דלוקח ברשות מוכר נמי לא קנה- ע' בחי' הר"ן** שכ' שיש שלמדו מכאן דמשיכה בכליו של מוכר לא מהני, דאי ס"ד דמהני, א"כ מהו ההכרח דכליו של מוכר ברשות לוקח מהני ללוקח מדין רשותו, אולי מה דקנה ללוקח הוא משום משיכה, ואין ראי' כלל לדין כליו של לוקח ברשות מוכר, אע"כ דמשיכה לא מהני בכליו של מוכר, והיינו משום דכליו של מוכר כחצרו דמי, וכשם שמשיכה לא מהני ללוקח בחצר המוכר, כן משיכה לא מהני בכלים של מוכר. וכ' הר"ן שאין ראי' מכאן, די"ל דמה דמשיכה לא מהני כאן, היינו משום דעדיין לא פסק בשעת משיכה, וא"כ לא יהי' שייך לקנות אלא מדין רשות. ולגבי עצם הדין, כ' להוכיח (וכן מבואר מרשב"ם ותוס' לעיל בפרקין) דמשיכה מהני בכליו של מוכר, ע"ש ראיותיו.

(ב) **ומדכליו דמוכר ברשות מוכר לא קנה, כליו דלוקח ברשות מוכר נמי לא קנה - ע' בחי' הר"ן (פה:)** שכ' דאע"ג דהגמ' לא פשיט האיבעיא לענין כליו של לוקח ברשות מוכר, מ"מ משמע מהסוגיא דקיי"ל דלא קנה (ולא רק משום דהמע"ה). וכ' דלכאור' יהי' יוצא מזה דכליו של מוכר ברשות לוקח קנה לוקח, שהרי בגמ' כאן מבואר דתלויים זב"ז. אלא העיר דהרי"ף פסק דשניהם לא קנה, וכן הרמב"ם, וצ"ע למה (ואם מספק הוא, א"ש, אבל משמע לו דפוסקין כן מדינא [וכן הבאנו לעיל (פה) להק' מהגרונ"ט בסי' קפה, ע"ש מש"כ ליישב]). וצידד לומר דכי פרכינן הכא מהא דכליו של מוכר ברשות לוקח, מכח כ"ש פריך, דהיינו, דאם אי' דכליו של מוכר ברשות לוקח קנה לוקח (ולא אמרי' דמה שהוא בכלים של מוכר מונעו מלקנות) כ"ש כלים של לוקח ברשות מוכר לא קנה, דהא מרובה מדת לא קנה ממדת קנה, וא"כ ודאי י"ל דכליו של לוקח לא מהני לקנות ברשות מוכר, וא"כ שפיר שייך לומר דלמעשה בשניהם לא קנה. אלא דהק' דאיך פשט זה לדבר פשוט דלא קנה, דמהא דמסקינן דכליו של לוקח ברשות מוכר לא קנה, אי"ז ראי'

כל פרי ופרי ממקומו. וע' לקמן בביאור הריטב"א בסוגיין.

(ח) **אי הכי, אימא סיפא, הלוקח פשתן מחבירו וכו' - פי' הרשב"ם, כלומר, בשלמא לדידי, י"ל דרישא מיירי בשליפי זוטרי, ולכן מהני במשיכה כל דהו, וסיפא מיירי בשליפי רברבי, דהיינו פשתן, דגדולים הם, ולכן צריך למושכם לגמרי ממקומם. אלא לדידך, ע"כ רישא מיירי בשליפי רברבי, ולכן מהני במשיכה, וסיפא בזוטרי, ומשו"ה צריך "לטלטלנו ממקום זה למקום אחר", דהיינו הגבהה. אבל ק' לומר כן, דאטו בפשתן שלישי רברבי לא עבדי. וע"ז תי' הגמ' דאה"נ, כיון דמשתמט, לא עבדי פשתן אלא שליפי זוטרי. וע' ברמב"ן שהק' על פי' הרשב"ם, דאם אי' דמטלטלנו ממקום למקום היינו משיכה, א"כ משמע דברישא לא בענין משיכה. ועוד, שאין לחלוק בין משיכה למשיכה במתני'. ועוד, אפי' אחר דאוקמה בשליפי רברבי, אי"צ ברישא אלא משיכה מועטת, מפני שהפירות כשנמשכין מעט, נמשך כל פרי ופרי כולו, ויוצא ממקומו, ולא נח' רב ושמואל אלא בספינה (ע' לעיל), וא"ה מאי קשיא לי', הא שפיר מהני משיכה בסיפא בפשתן, אף בשליפי רברבי. ולכן פי' הרמב"ן (והריטב"א, ועוד) דה"פ, בשלמא לדידי, י"ל דכולה בשליפי מציעי, ופירות שדרכן במשיכה דינן במשיכה, ופשתן שאין דרכן אלא בהגבהה, או משום דלא יטנף, או משום דמשמט, בעי הגבהה כדרכו, וטלטול דמתני' היינו לשון הגבהה. אלא לדבריה דמוקמית לה בשליפי רברבי, הא ודאי מפני כבודותן אין דרכן להגביהן אלא למושכן, ולכן היכי קתני סיפא דצריך הגבהה, הרי ע"כ דינם במשיכה. וע"ז תי' דשאני פשתן דמשמט, ולפיכך אפי' שליפי רברבי דרכן בטלטול, שמתירין השליף ומגביהין כל אגד ואגד לעצמו.**

(ט) **כור בשלשים אני מוכר לך, יכול לחזור בו אפי' בסאה האחרונה - הק' הריטב"א, אם אינו קונה עד הסוף, א"כ איך קנה הסאות הראשונות, הרי כבר כלתה קנינם. והביא שי"א כגון שהיו בכליו כולם כשגמר כל המדידה, אולם כ' דאינו מחזור. וכ' דהנכון**

בחול. ולכאוי' משמע מדברי הרשב"ם דאף אין לו קניני גניבה כמה שעשה מעשה קנין בשעת איסור שבת, וכ"כ בקובץ שעורים (כתובות קכ"ב) בשם הנתיבות (שנ"א), דכיון שאין לו חיובי גניבה, כיון דקלב"מ, ה"ה שאין לו קניני גניבה.

(ו) **לצודין קתני - כ' הרשב"ם דנראה דהגמ' הי' יכול ג"כ ליישב דהכא בדבר שהוא בר משיכה עסקינן, דאז מהני בין משיכה ובין הגבהה, דהגבהה מהני בכל דבר, אלא שהי' הגמ' רוצה לאורויי דין תרוייהו, דבר הגבהה צריך הגבהה, ובבר משיכה מהני משיכה. וכ' התורת חיים דמה שהגמ' לא הי' רוצה ליישב דמיירי במידי דבר משיכה, היינו משום דא"כ לא הו"ל למתני עד שיגביהנה, דנהי דמהני קנין הגבהה, מ"מ לא הו"ל למתני מלתא דלא שכיחא, כיון שאין מטרת התנא לאשמעין דין זה דהגבהה מהני גם על בר משיכה. אולם ע' ברשב"א שהביא מהראב"ד דחולק על דין זה, וכ' דמידי דבר הגבהה לא קני במשיכה, וגם מידי דבר משיכה לא קני בהגבהה, אולם כ' הרשב"א דהעיקר נראה דבר משיכה נקנית בהגבהה.**

(ז) **ת"ש המוכר פירות לחבירו, משך ולא מדד קני, והא פירות דבני הגבהה ניהו וכו' - פי' הרשב"ם, דמשמע דמיירי בשליפי זוטרי, וזהו מה דמחלק המשנה בין פירות לפשתן, דבפירות במשיכה כל שהוא הרי כבר נעקר כולו ממקומו, אבל בעוקר פשתן ממקומו, כיון שהוא דבר ארוך, לא קנה, דעדיין לא נעקר כולו ממקומו, ואפי' לרב י"ל דלא מהני כאן, דבשלמא בספינה, י"ל דס"ל לרב דכיון דניידא פורתא, חשיבא כנעקרה כולה. אולם ע' ברא"ש לעיל (סי' ב') שכ' להיפוך, דנראה שאין רב ושמואל חולקים אלא בספינה ובבע"ח, שע"י משיכה כל דהו אזלא, בזה ס"ל לשמואל דלא מהני משיכה כל דהו, משא"כ במטלטלים אחרים, שאינם הולכים מעצמן כשמושכים קצת, בזה י"ל דמודה שמואל דמשיכת כל שהוא קונה. וע"ע בריטב"א כאן שג"כ לחלוק על הרשב"ם, וכ' דרק בספינה ובע"ח נח', שהם כלי א', משא"כ בפירות, שכל פרי הוא דבר בפנ"ע, מודה דבמשיכה כל דהו סגי, דהא ע"ז נעקר**

הוא דמדידה ומשיכה א' שעושה לכל דבר,
אמרי' דמתלא תלי וקאי עד שגומר כולם,
וכשגומר כולם, קנה כולם למפרע.

(י) **כור בשלשים אני מוכר לך, יכול לחזור בו**
אפי' בסאה האחרונה - כ' הריטב"א בשם רבו
שאם נתן לו דמי מה שמשך, אז ודאי ראשון
ראשון קנה, הן מדין כליו, הן בהגבהה, או
משיכה כדינו. וכ"כ הרשב"א, אלא דמוכיח
כן מהא דק' לו, מ"ש מהא דהחזיק בקרקע א'
דקנה הכל כנגד מעותיו [ולכאוי' כוונתו דמצינו שם דלא
מעכב חלק של המקח על הכל, וא"כ ה"ה כאן י"ל כן], ולכן כ'
דכאן מיירי שלא נתן מעות.

(יא) **כור בשלשים אני מוכר לך, יכול לחזור בו**
וכו' - כ' הנמוקי יוסף (ריש מג: בדפיו) דלא
אמרי' הכי אלא כשמודד המוכר לתוך כליו
של לוקח המונח בסימטא, אבל אי משך
הלוקח כל סאה וסאה כשמודד המוכר, אז
כיון שמשכו בפניו ושתיק מוכר, נראה
הדברים דקנה לוקח. וביאר שהוא משום
דאם משך לפניו, הו"ל כאומר לך משוך וקני,
וודאי הדין הוא דהיכא דאומר לך משוך וקני,
ודאי אינו יכול לחזור על כל סאה וסאה.
אולם ע' ברשב"ם שנקט לשון "משך" כל
סאה וסאה, ומשמע דאף במשיכה יכול
לחזור על כולם עד סאה אחרונה [מלבד אם דוחקין
דמיירי שמשך שלא בפניו, וצ"ע].